

No: 697 – Menş e Adı

HONAZ KİRAZI

Tescil Ettiren
HONAZ ZİRAAT ODASI

Bu coğrafi iş aret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 01.08.2019 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.03.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 697
Tescil Tarihi	: 22.03.2021
Başvuru No	: C2019/095
Başvuru Tarihi	: 01.08.2019
Coğrafi İşaretin Adı	: Honaz Kirazı
Ürün / Ürün Grubu	: Kiraz / İşlenmiş ve işlenmemiş sebze ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Honaz Ziraat Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Cumhuriyet Mah. Yıldırım Sok. No:6 Honaz / DENİZLİ
Coğrafi Sınır	: Denizli ili Honaz ilçesi
Kullanım Biçimi	: Honaz Kirazı ibaresi ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Honaz Kirazı ibaresi ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Honaz Kirazı 1900'lü yılların başından bu yana Honaz'da yetiştirilen, halkın büyük bir kesiminin geçim kaynağını oluşturan önemli bir tarımsal üründür. Honaz'da tarih boyunca kiraz bayramları ve kiraz güzeli yarışmaları yapılmıştır. Bölgede kiraz yetiştiriciliği kültürün önemli bir parçasıdır.

Honaz'ın dışından köklü aşılı fidan alınmaz. 0900 Ziraat çeşidinden ve Kuşkirazı (Prunus avium), İdris (Prunus mahaleb), Klon anaçlar Mazzart f 12/1, SL-64 (St. Lucie 64), Gixela-5, Ma x Ma 14, Tabel/Edabriz adlı dayanıklı anaçlardan birinin üzerine aşı yapılarak elde edilen Honaz Kirazının meyvesi; iri, sert ve meyve eti tatlıdır. Çatlamaya dayanıklı ve sapı uzun ve yeşildir. Uygun koşullarda uzun süre muhafazaya uygundur.

Honaz ilçesi Honaz Dağının kuzey yamaçlarında yer aldığından ve ilçede Ege Bölgesi iklimi görüldüğünden kışın yüksek yağış alır. Tuzsuz ve çok kireçli toprak yapısına sahiptir. Bu nedenle kiraz yetiştirmeye uygun iklim ve ekolojiye sahiptir. Kiraz ağaçlarının yüksek rakımda çığ yağın bölgelerde bulunması ağaçların nemlenmesini sağlar ve böylece meyveler daha iri olur. Bir kiraz ağacının ömrü ortalama 20-25 yıl arasında değişmesine rağmen Honaz'da 30 yaşından büyük kiraz ağaçları bulunur.

Honaz'da kiraz bahçeleri, ilçe merkezinde ve Honaz Dağının bulunduğu vadide yaygınlaşmış olup yamaç ve hafif meyilli araziler üzerinde tesis edilmiştir. Bahçelerin meyilli arazide kurulmuş olmaları, radyasyon donlarının etkisini minimum düzeye indirir ve ilkbahar donlarının tesirini azaltır.

Kiraz bahçeleri kuzeyde Aksu Çayı, güneyde Honaz Dağı arasında bulunur. Aksu Çayının ve 2571 m rakımlı Honaz Dağının ormanla kaplı olması nedeniyle ortaya çıkan mikro-klima etkisi, kirazın olgunlaşma döneminde yaşanan sıcaklarda meyvenin su kaybının minimum düzeyde kalmasını; meyvenin sıcaklarda su kaybının minimum düzeyde kalması, ani olgunlaşma riskini ortadan kaldırarak asiditesinin normal, şeker oranını ise düşük düzeyde kalmasını, meyvenin olgunlaşma döneminde ilçenin ikliminin yağışsız olması da meyvedeki çatlama oranının %2'nin altında kalmasını sağlar. Kirazın düzenli ve dengeli güneşlenme ihtiyacı olduğundan güneşlenme ihtiyacı tam anlamıyla karşılanır.

Honaz Dağının eteklerinde oluşan mikro-klima ile Honaz Dağının eteğinde bulunan ve göz diye anılan alandan çıkan kaynak suyu ile sulama imkânının varlığı ve yörede büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin yaygın olması sayesinde toprağın hayvan gübresiyle zenginleştirilmesi olanağı mevcut bitki örtüsünü destekler ve bu faktörlerin birleşmesi toprak porositesine olumlu etki yapar. Honaz ilçesinde rakımım yüksek ve sulamada kullanılan suyun ise aynı zamanda içme suyu olarak da tüketilen kaynak suyu olması, Honaz Kirazının ayırt edici özelliklerinden olan lezzet, sertlik ve aromayı olumlu yönde etkiler ve kendine has rengini kazanmasını sağlar.

Honaz Kirazı potasyum, kalsiyum ve demir bakımından zengindir.

Honaz Kirazının Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özellikleri

<u>Özellik</u>	<u>Değer</u>
kg'deki tane sayısı	71-125
Tane iriliği (g)	8-14
Tane uzunluğu (mm)	21-26
Genişlik (mm)	22-26
Et/çekirdek oranı (%)	9,9-12,7
SÇKM (briks)	15,6-19
Şeker/toplam şeker (%)	13-16
Meyve eti sertliği (g)	43-53

Üretim Metodu:

Kuşkirazı (*Prunus avium*), İdris (*Prunus mahaleb*), Klon anaçlar Mazzart f 12/1, SL-64 (St. Lucie 64), Gixela-5, Ma x Ma 14, Tabel/Edabriz adlı dayanıklı anaçlardan birinin üzerine aşı yapılır. Honaz dışından köklü aşılı fidan alınmaz.

Kışların ılık geçtiği dönemde sonbahar, sert geçtiği dönemde ise ilkbahar dikimi tercih edilir. Dikim öncesinde fidanlara kök tuvaleti yapılır ve fidanlar aşı parselinden söküldükleri derinlikte dikilir.

Budama ve terbiye işlemleri; erkencilik, verim ve kalite açısından önemlidir. Kiraz çeşitleri genellikle dikine büyüyen taç oluşturduğundan merkezi lider sistemi tercih edilir. Söz konusu sistemde ilk dikimden sonra kamçı halindeki fidanların topraktan 75-85 cm yükseklikten tepeleri kesilir. İlkbaharda gözler kabarmaya başladıktan sonra uçtaki tomurcuk bırakılarak bunların altındaki 5-6 tomurcuk koparılır. Bu uygulama ile, oluşacak sürgünlerin liderle rekabeti azaltılmış olur. Gözler sürüp, sürgünler 7-10 cm uzunluğa geldikten sonra topraktan 45-50 cm yukarıda değişik yönlerde bakan 4-5 dal seçilerek gövde ile 80-90° açı yapacak şekilde dal açıları genişletilir. Bu sayede dal üzerinde erken meyve oluşumu teşvik edilmiş olur. Uçta bırakılan iki tomurcuktan zayıf gelişen sürgün bırakılarak diğeri kesilir. Bu şekilde ilk kat oluşturulur. Sonraki yıllarda aynı işlem tekrarlanarak toplam 4-5 kat ve 17-21 yan dal oluşana kadar bu işleme devam edilir. Kışın sert geçtiği dönemlerde budama zamanının geciktirilmesi uygundur.

Toprak işlemesi çok derin olmamalıdır. Toprağın havalandırılması ve yabancı ot kontrolü, yağışlardan ve sulama suyundan faydalanmak için ilkbahar ve sonbahar aylarında yapılır. Damla sulama sistemi Honaz Kirazı için en ideal sistemdir. Salma sulama yapılan bahçelerde ise ağaçların kök boğazı ve çevresine su temas etmemesine dikkat edilir. Hasattan hemen önce verilen su meyve iriliğini etkilese de meyve eti sertliği ve tat üzerinde olumsuz etki yaptığından ve ağaç sağlığını olumsuz etkilediğinden tercih edilmez. Yeni oluşan çiçek gözlerinin gelişimi için faydalı olacağından hasat sonrası sulama yapılır. Gübre uygulamalarında toprağın tahlil sonuçları gözetilmeli, toprak analizi ve yaprak analizleri dikkate alınarak yapılan değerlendirme sonuçlarına göre makro ve mikro besin elementleri ihtiva eden gübreler kullanılarak görülen eksiklikler giderilmelidir. Honaz'da genel olarak toprak yapısında organik madde eksikliği ve kireç oranı yüksek çıktığından kireç oranını düşürmek veya dengede tutmak için toprağa kükürt uygulaması yapılır. Organik madde miktarını artırmak için ise iki yılda bir dekara 2-3 ton yanmış ahır gübresi uygulanmalı, fosforlu ve potasyumu gübreler sonbaharda, azotlu gübrelerin birinci uygulaması ilkbaharda, ikinci uygulaması çiçek dökümü sonrası, son uygulama ise hasatta yapılmalıdır. Yaprak gübreleri bitki besin elementi noksanlığına göre en az 2-3 defa kullanılır.

Honaz Kirazının hasadı, mayıs-haziran aylarında yapılır. Meyveler, günün erken saatlerinde sapsarı ile birlikte ağaçtan toplanır. Hasat sırasında bir sonraki yılın meyve gözlerine zarar verilmemelidir. Hasat edilen meyveler gölge ve serin bir yerde muhafaza edilmelidir.

Denetleme:

Denetimler; Honaz Ziraat Odasının koordinasyonunda ve Honaz Ziraat Odasından 1 kişi, Honaz İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden 2 kişi ile Honaz Belediyesinden 1 kişi olmak üzere 4 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yılda 3 kere gerçekleştirilir. Bu denetimlerin en az ikisi hasadın yapıldığı mayıs ve haziran aylarında, üçüncü denetim ise meyve hasat olgunluğuna gelmeden hemen önceki dönemde yapılır. İhtiyaç duyulduğunda veya şikâyet olması halinde her zaman denetim yapılabilir.

Denetim mercii tarafından; ürünün menşei, yapısı (kg'daki tane sayısı, tane iriliği, tane uzunluğu ve genişliği) üretim metodu (ekim, hasat, gübre vb.) ile Honaz Kirazı ibaresinin ve menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetimlerde gerekli görülen laboratuvar analizleri Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsünde, üniversite laboratuvarlarında veya ticaret odaların/borsalarına bağlı akredite laboratuvarlarında yapılır.

Denetim merci, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.